

The Human Rights Centre Uganda

Mok A Cokere Adwong Eryonget A Lobe Onote (United Nations General Assembly): Mok Nama 53/44 (8 Dwe Me Adek, 1999)

**Buk Man Ocoo Pi Konyo Tic Ogwok
Twero A Dano. Otwero Tic Kede Pi
Dongo Twero Adano Onyo Koporo
Ite Twer Oya Ibot Ocoo Buk Man.**

**MOK AME TITO KANALER TWERO KEDE TIC A NGAT
ACEL ACEL, KEDE MEA ERYONGET A LWAK APAPAT
PI DONGO KEDE GWOKO TWERO KEDE PAGI BEDO
AGONYA A DANO AME WI LOBO LUNG OYE DOK
OMOKO.**

**Leb
Lango**

TROCAIRE
Working for a Just World

Mok A Cokere Adwong Eryonget A Lobe Onote (United Nations General Assembly): Mok Nama 53/44 (8 Dwe Me Adek, 1999)

Buk Man Ocoo Pi Konyo Tic Ogwok Twerro A Dano. Otwero Tic Kede Pi Dongo Twerro Adano Onyo Koporo Ite Twer Oya Ibot Ocoo Buk Man.

**MOK AME TITO KANALER TWERO KEDE TIC A NGAT
ACEL ACEL, KEDE MEA ERYONGET A LWAK APAPAT
PI DONGO KEDE GWOKO TWERO KEDE PAGI BEDO
AGONYA A DANO AME WI LOBO LUNG OYE DOK
OMOKO.**

Twerro Awon Coc Man © 2009

Plot 3327 (A) Kateeba Close
Off Kironde Road, Muyenga
P. O. Box 25638, Kampala-Uganda
Telephone: +256 414 266186
E-mail: hrcug@hrcug.org
Website: www.hrcug.org

WI-KOP

Purujek-ki eryonget ame olwongo ni Human Rights Centre Uganda en ame ocako. Eryonget ame olwongo ni TROCAIRE en ame omio lim abup me konyo tic kede yele a dule ame gwoko twero alwak i Uganda, i miyo jo bedo i ngec akwako twero alwak.

Peko acel ame okacakino i kom eryongete agwoko twero alwak kede lobo lung-alunga en aye ni pol ajo pe kede diro me nwongo kop kede jami ocoo akwako gwoko kede yiko woro i kom twero alwak medo kede konyo dule ame tutte me gwoko twero alwak, me miyo tic acuny-gi tek.

A calo adwogi me peki man, Human Rights Centre Uganda ogonyo cik ame olwongo i leb munu ni *UN Declaration on Human Rights Defenders* i leb adongo abic. Iyi akina leb-bi tye iye leb-Teso, Kiswahili, Luganda, Lwo (leb-Acoli kede leb-Lango), Runyakitara (Runyonkore-Rukiga kede Runyoro-Rutooro). Gin apire tek omio kogonyo cik-ki i leb abic-ci obedo pi miyo ngec me cik-ki rom jo apol, tic kede mede, kede me miyo ogwok twero adano abedo ite dero medo ngec gi ikom cik man. Man bino miyo cik-ki konyo jo apol kede medo ngec ajo atutte me gwoko twero alwak i te dero.

Gonyo cik-ki otamo ni bino miyo jo ame tutte pi gwoko twero alwak ngec akwako twero gi acalo ogwok

twero adano dok me ngeyo kit agin otwero gwoko kede twero gi idof tic gi. Otamo ni gonyo buk-ki i leb-Lango kede leb angwen okene ni bino miyo tic ajo ame paro kede jo ame tutte pi twero alwak bedo ayot dang amwonya i Uganda.

The Human Rights Centre Uganda

Ngec me age-ge

Ibuto Dwe 9 me Dwe me Apar wie aryo Mwaka 1998 Cokere Adit me Eryorget a Wi Lobe Onote (UN General Assembly) obin omoko te tito kan aler Tam akwako twero kede tic angat acel, eryonget apapat kede dul apapat tye kede me dongo kede gwoko twero kede pagi bedo agonya adano ame wi lobo ducu oyee.

Kadi bed ni moka man obedo ka tam amoka ento pe cik, iyi tam man tye iye guti kede twero apapat ame okwanyo ikom pagi me twero apir gi tek akwako twero adano ame nwongere iyi Cik apapat a wi Lobo Onote omoko. Pimano tam iyi moka man mio kony dok gwoko twero ajo ducu ame odyere dok tye atute pi dongo kede gwoko twero adano.

Iyi Tam man onwo tito kan aler twero apapat a pir gi tek pi gwoko, gengo turo twero adano bala twero me note karacel pi tiyo ginoro ni, twero me bedo itam kede cato tam, twero me moyo kede nwongo ngec amite, twero me tic ingec me cik pi konyo jo ipido inyim kot, kede twero me kato kede tam anyen akwako twero adano kede cato tamono medo kede me rabo kop ikom twero okene apapat.

Tam man ame omoko ni dong ori odoko mwaki 11 ento ngec ikome kadi i Uganda kan tye anak. Pi mano pire tek ni myero rab pire wek nge kop ducu atye iye,

dok pire tek nimano myero Gamente kede jo atio pi gwoko twero adano ket tam man ducu itic.

Miti Eryonget man ame olwongo ni ***“Human Rights Centre Uganda”*** tye me miyo kony pi cwako tic angat acel kede eryorget ducu atute pi gwoko twero adano; Gonyo tam man ileb mogo ame okobo i Uganda tye me konyo rabo ngec ikom tam magi bot lwak apol atye kede miti me dongo twero adano wek tic ogwok twero adano i Uganda kan bed ame oniang iye.

Buk man myero bed gi tic ajo ducu pi konyo gwoko kede dongo twero ogwok twero adano,pien ka man otimere bino konyo nyayo ngec amite pi niang,dongo, kede gwoko twero adano i Uganda kan.

MOK AME TITO KANALER TWERO KEDE TIC A NGAT ACEL ACEL KEDE MEA ERYONGET A LWAK APAPAT PI DONGO KEDE GWOKO TWERO KEDE PAGI ME BEDO AGONYA A DANO AME WILOBO LUNG OYE DOK OMOKO.

Mok a Cokere Adwong Iryonget a Lobe Onote (United Nations General Assembly): Mok Nama 53/ 144 (8 Dwe me Adek 1999)

Cokere Adwong Man,

Kun nwo moko dok odoco kit ame pire tek kede me nenno ni jo ogwoko miti, pagi, kede yore ducu ame tye i ICIKERE a Lobe Onote (Charter of the United Nations) pi dongo kede gwoko twero a dano kede pagi me bedo agonya a lwak lung i lobe ducu apapat iwi lobo kan,

Kun opoyo mok ducu a Dul ame Loo Kop ikom Gwoko Twero Adano (Comission on Human Rights Resolutions) atye i Mok Nama 1998/7 me nino dwe 3 Dwe me Angwen Mwaka 1998, (Nen Rekod me cokere Adul atidi a Wi Lobe Onote ame Kwako Dongo Lim Kede Berbedo a Lwak,pi Mwaka 1998,ame nwongere i icoc (supplement) Nama 3(E/1998/23), Cura Aryo,i dul me 'A' kan ame eryonget man obin omoko iye tam gi ame oketo i coc ame gin oyiko pi mito ni Cokere

Adwong man mok me bed cik akwako twero kede tic a dano acel acel, kede tic eryonget a lwak lung pi dongo, gwoko twero, kede pagi bedo agonya adano,

Kun Cokere man dang poyo mok a Dul me Wilobo akwako Dongo Lim Kede Berbedo a Lwak (Economic and Social Council) Mok Nama 1998/33 me Nino dwe 30 Dwe me Abiro Mwaka 1998, kan ame Dul man obin omoko tam magi pi acwala inyim Cokere Adwong (General Assembly) me amoka odoco.

Kun onge ni pire tek totwal ni tam / pora magi omoko ikare ame rwate ikwero mwaka pyero abic ame Iryonget a Lobe Onote obin ogeo Tucco /Moko Kanaler Cik me wi Lobo a kwako Twero a Dano, i Mok gi Nama 217 A (III);

1. Moko Cik Magi pi Tito Kan Aler Twero kede Tic a Ngat Acel Acel, kede tic ame eryonget moro keken ame tio iyi akina lwak tye kede me dongo kede gwoko Twero kede Pagi Bedo Agonya a dano duc ame cik magi en oryeo ote dano ikom moka man;
2. Ocwalo lwongo bang Gapumente ducu, eryonget a papat, kede jang dule okene atitino ame tye ite Eryonget me Lobe Onote (UN) medo kede eryonget atitino ame tye ite Gapumente me lobe apapat lung, kede eryonget ducu a mom jengere

ikom Gapumente, me nenno ni omedo tic atek itute gi me rabo nyo kubo ngec ikom cik magi ame omoko ni wek lwak me wi lobo lung niang dok wor cik magi; pi mano, Cokere Adwong man kwao Aran Adwong (UN Secretary General) me Eryonget a Lobe Onote me coyo iyore iyore cik magi ame omoko kan ni i buk ame olwongo ni *“Human Rights: A Compilation of International Instruments”* (Twero Adano: *Cik apapat ame wi Lobo omoko akwako Twero Adano*)

Man Mok a Cokere Nama 85

Ibuto Dwe 9 me Dwe me Apar Wie Aryo, 1998

CIK AME OMOKO

MOK AME TITO KANALER TWERO KEDE TIC A DANO ACEL ACEL, KEDE MEA ERYONGET A LWAK APAPAT PI DONGO KEDE GWOKO TWERO KEDE PAGI ME BEDO AGONYA A DANO DUCU

AME WI LOBO LUNG OYE DOK OMOKO

Cokere Adwong man,

Kun moko odoco ni pire tek me nenno ni jo olubo miti, pagi kede tam ame tye Icikere a Lobe Onote (United Nations Charter) pi cwako, dongo kede gwoko Twero a Dano ducu medo kede pagi me bedo agonya a lwak me wi lobo lung,

Kun dang omoko dok odoco ni Moka a Wilobo ame Tito kan aler Twero a Dano (Universal Declaration of Human Rights) kede dok cikkere okene me wi lobo akwako twero adano ame nwongere Imok Nama **2200 A (XXI)**, en ame obedo pagi a pirgi tego ame lobe ducu myero lub dok ti kede pi dongo kede woro Twero a Dano wek jo lung gwok Twero kede pagi bedo agonya a Dano kun dang olubo dok oworo cik okene lung ame wi lobo omoko onyo ame omoko ite Eryonget moro me But wi Lobo Onote (Regional Organizations).

Kun dang otito atikatika ni lwak ducu me wi lobo bino cobo cikere man, bala ngat acel acel, onyo bala lwak onote karacel, kede eryonget lung apapat me cobo tic gi a pire tek me nenno ni omio cwak eka ote dongo rabo ngec ikom woro Twero kede pagi bedo agonya a Dano pi jo ducu abongo apokapoka moro ame jengere ikom rok a dano, rangi del kom, bedo ico nyo bedo dako, dini a dano, tela me wibye nyo kodi tam okene ducu, dang abongo poko dano pi lobo ame en ya iye, nyo kit kwo ame tye i kabbedo me anywali mere, jami a dano, nywal kede pi tyen koporo okene ikom dano, kun dang omoko odoco ni pire tek tutwal bang lobe lung me kubere gini pi nenno ni cikere man ocobere aber alubere kede Cikere a Lobe Onote (United Nations Charter),

Kun ongeo dok oye ni kubere iakina lobe apapat, tic a dano acel acel me alwak onote, kede me a eryonget lung apapat obedo gin apire tek pi jwayo/gengo oko tim me turo Twero kede Pagi me bedo Agonya a Dano acel acel onyo turo twero alwak aruta ame otimo me aka bala tim loc me poko rok, loc aconya, loc dic alobo moro ikom lobo okene, tim gero alobo moro ikom lobo okene, kede tim ducu ame balo lobo moro iloye kene, onyo ame kelo balo note ajo ilobo moro ni kede tim ducu ame gengo lobo moro ni bedo kede twer kede loc ikom lim, lonyo kede jami weng me wi lobo ame nwongere i lobo mere,

Kun ongeo ni ka Kuc kede ber bedo alwak tye i wi Lobo woro twero alwak kede pagi bedo agonya woto kakare, dok dang oniang nimano pe a kuc iwi lobo myero pe ti kede acalo tyen lok me kwero woro, turo, onyo kwero gwoko twero adano,

Kun onwo dok odoco ni twero kede pagi bedo agonya a dano obedo mea jo lung dok nyig twero ducu pir gi tek pien twero acel acel jengere ikom en okene dok gin lung okubere ote konyo kor gi ken gi ame pi man onwoo ni twero ducu myero owor dok ogwok ote keto itic arom aroma abongo poko ni twero onyo pagi me bedo agonya moro ni pire tek loo en ocele.;

Kun dok otito atikatika ni tic me akwokwong a pire tek a Gapumente ducu myero ti en aye tic me dongo, kede gwoko Twero kede Pagi Bedo Agonya.,

Kun oye ni dano acel acel, lwak ame onote, kede eryonget apapat lung tye kede twer me dongo kede rabo ngec ikom Twero kede Pagi Bedo Agonya a Dano cakere ilobo mere wot kede i rwom apapat me wi lobo.

Omoko ote tito kan aler ni aman:

Mok me 1

Dano acel acel tye kede twero, apire kene, onyo ka note ijo okene me dongo, dok me tute pi gwoko twero a dano, kede me nenno ni twero kede pagi me

bedo agonya adano ocobere ilobo mere naka i wi lobo lung.

Mok me 2

1. Lobo acel acel kede Gapumente mere tye kede tic atek me gwoko kede dongo Twero kede Pagi Bedo Agonya a Dano, ame i akina jami amyero tim tye iye kato kede gin amite akwako gwoko kwo a dano ikare lung, dongo lonyo me lobo, woro cik me tela lobo kede en ocele lung amite, medo kede keto cik ducu amite me neno ni jo ducu akwo ilobo no, ngat ace acel apire kene onyo acalo lwak onote, twero gi kede pagi me bedo agonya gi ducu ocobere ateteteni.
2. Lobo acel acel kadi ningo myero mok cik lung a mite, dok dang kwany yo atitino me loyo tic a gapumente kede yo moro keken amite pi nenno ni Twero a dano kede pagi bedo agonya ame tye ite Moka Man oketo odoko cik dok oworo ikare lung acalo cik me ka tic.

Mok me 3

Cik a lobo moro ni ame rwate dok pe turo gin ame tye i Cikere a Lobe Onote (UN Charter) medo kede en atye i cik okene ducu ame kwako twero a dano kede pagi me bedo agonya a lwak en ame obino tic kede me neno ni twero a dano kede bedo agonya a lwak ocobere, kede me neno ni jo lung olimo kuc me twero magi ame tye i Mok man dok dang odongo,

ogwoko twero magi kede me neno ni cik magi tye a tic kakare.

Mok me 4

Mom tye ginnoro ikom Coc Man ame obino gonyo tere iyore ame dwalo onyo gonyo olungtuke moka kede tam ame tye Icikere a Lobe Onote (UN Charter) onyo ni obino tic kede me gengo cobo miti atye i Cikere a Lobe Onote onyo me diyo kede kwero onyo turo tyen kop ame tye i Moka a Wi Lobo ame Tito Kanaler Twero Adano (Universal Declaration of Human Rights) kede iyi cikere mogo okene onyo kede pora mogo awi lobo omoko pi gwoko twero adano.

Mok me 5

Pi tic me dongo kede gwoko twero kede pagi bedo agonya a dano, dano acel acel tye kede twero apire kene, onyo ka onote ijo, cakere irwom me lobo mere naka i rwom me lobo okene apapat:

- a) Me rwate kede jo okene, yiko gure onyo bedo i cokere karacel kede lwak kun otimo man abongo balo kuc ber bedo;
- b) Me cako, me donyo, kede me konyo tic i eryonget moro keken naka en ame mom jengere ikom Gapumente;

- c) Me kubere, leyo tam kede eryonget ducu apapat ame mom jengere ikom Gapumente kede eryonget ame Wi Lobe moro ni oketo (inter-governmental organizations) pi tiyo tic apapat.

Mok me 6

Dano acel acel tye kede twero apire kene, onyo ka onote ilwak:

- a) Me ngeyo, moyo, gamo, kede me bedo i ngec lung ame mako twero kede pagi bedo agonya a dano, kede dang me nwongo ngec ikom kit ame twero magi otye agwoko onyo tye acobere kede ite cik me lobo aen kwo iye, ite cik me pido kede ite loc me tic a Gapumente;
- b) *Alubere kede cik* me wi lobo ikom twero a dano kede cik okene me wi lobo agudo twero adano, tye i kuc me rabo, pwoonyo onyo gabo bang jo okene tam kede ngec ikom twero kede pagi bedo agonya a dano;
- c) Me kwedo onyo niang odoco, nyamo onyo leyo tam, moko tamere onyo bedo kede tamere ikom kit ame otye alubo kede twero adano ite cik onyo ikite me kare lung, dok twero tic kede yoe ni onyo iyo moro keken apore me kelo ingec alwak ngo atye atimere ikom twero adano;

Mok me 7

Dano acel acel tye kede twero apire kene, onyo karacel kede lwak ame onote karacel, me kato kede tam anyen akwako twero a dano, leyo kede cato tam anyeni bot lwak pi kwayo lwak ni gam tamere anyeni;

Mok me 8

1. Dano acel acel tye kede twer, apire kene onyo karacel kede jo moro aen onote kede, me tic iyo ducu atwere, abongo a pokapoka, wek ebed idwon ikom gapumente mere, onyo ikare me donyo tic i Gapumente me lobo mere kede dang me bedo idwon ikom kit ame tela me ginoro ducu akwako lwak kede jami alwak otye atero kede;
2. Twero man iyi akina en ocele, tye iye twero angkat acel acel, onyo twero ajo onote karacel me miyo tamgi, wang cuny gi kede koko gi bang jang Gapumente apapat, kede bot dule weng ame tio pi lwak, pi miyo tam abeco ame twero yubo tic a Gapumente kede mea dule okene ni kede dok pi niango gi gin arac itic gi ame twero balo onyo dwoko cen dongo, gwoko kede cobo odoco twero kede pagi bedo agonya a dano.

Mok Me 9

1. Pi woro twero kede pagi me bedo agonya adano acel acel, medo kede cik me dongo kede gwoko twero adano ame tye ite Cik man, dano acel acel tye kede twer, apire kene onyo calo jo onote

karacel, me nwongo cul onyo kony oromo, kede gwok ducu amite ka twero gi oturo onyo otye anywaro.

2. Wek cik imalu nu cobere, dano moro keken ame tye ikoko ni oturo twero mere onyo pagi mere me bedo agonya, tye kede twer apire kene onyo bala jo onote karacel, me cwalo koko mere i kome onyo me tic kede dano acik ye me cung akakare pi cwalo koko mere inyim kot ngolo kop onyo inyim duloro acik ye ni winy kit koko man ame bino winyo koko no inyim lwak kanaler abongo lengere te ngolo pido kit acik mito ame ka omoko ni oturo twero onyo pagi me bedo agonya mere myero ngol kop ni tim gin amite ame iyi akina mere tye iye cul kede dic ni ngol ame omio myero cob oyot abongo gale atere pe.
3. Pi tyen kop aceli, dano acel acel apire kene onyo ka onote kede jo mogo, tye kede twero apol ame iyi akine gi tye twero:
 - a) Me cwalo koko gi ka tye, ikom tam mogo a Gapumente okato kede me tic (policies) kede ikom ginoro ducu ame otic a Gapumente otimo idog tic ame turo twero onyo pagi bedo agonya a dano, kun lubo yo acik mito onyo yo moro keken opore me cwalo koko inyim kot me lobo aen bedo iye onyo bot oloc me ka moko cik, kede nyo bot jang gapumente moro keken ame

cik omio twer me winyo kodi kopono i lobo nono, piopio abongo gale atere pe.

- b) Me bedo tye ika winyo kop onyo ika winyo koko amyero winy inyim lwak, kede me bedo tye iwinyo pido atye inyim kot, man ducu pi niang ikore ikore kit apido (winyo kop) tye awot kede ka rwate onyo pe rwate icik me wi lobo aen kwo iye kede cikere ocele agwao wi lobo ducu ame gamente oketo cinge iye.
 - c) Me dyere eka te tic kede ngec me cik aen okwano pi cung atek kede gwoko twero kede pagi me bedo agonya adano.
4. Pi cobo miti aceli, dok iyore ame lubere kede cik ogwao wi lobo ducu, dano acel acel tye i twero apire kene onyo kede lwak, me rwate, lok, onyo cwalo tam, kop, onyo koko ameg gi abongo agengagenga moro, bot dule mogo apapat a Wi Lobo Onote oketo pi gamo te tic ikoko onyo ikom kop ducu akwako twero kede pagi ducu me bedo agonya adano.
 5. Gapumente kadi ningo myero mo yo kop cucut dok piopio, abongo lengere kede abongo apokapoka, ka onwongo ngec agene ame cimo, nyo nyuto ni twero kede pagi me bedo agonya a dano otimere i kabedo ame tye ite locere.

Mok Me 10

Mom tye ngatoro ame obino yeye ni tur, onyo ni pi tim caro mere me dog tic tur twero kede pagi bedo agonya adano ,dok mom tye ngatoro ame obino miyo pwod onyo keto kit timmoro keken abalo kwo onyo berbedo mere pi tyen kop ni ojem te kwero turo twero onyo pagi me bedo agonya adano.

Mok Me 11

Dano acel acel tye i twero, apire kene onyo kede lwak onote, me tiyo ticoro keken alubere kede diro aen okwano ento iyore ame cik mito. Dano acel acel, ame adwogi me tic idiro aen okwano twero balo kwogo, twero, kede pagi me bedo agonya a jo myero pod ti ticere kun woro twero kede pagi me bedo agonya adano dok dang myero lub dok wor cik me lobo mere medi cik ame gwao wilobo ducu ame tito kit amyero ti kede ikit idiro moro ducu adano okwano.

Mok Me 12

1. Ngat acel acel tye i twero, apire kene, nyo karacel kede lwak me tute iyo duc ento,iyore amom balo kuc ,pi lweny ikom tim ducu ame turo twero kede pagi me bedo agonya a dano.
2. Gamente me lobo moro ni kadi ningo myero mo yo moro ducu me neno ni jang gapumente apapat ame tye kede twer omio gwok ame mite bang dano acel acel onyo bang jo onote, pi gengo gero, bura, onyo culo kwor gero, kede pi

gengo apokapoka kadi en acik ye onyo pe ye, dic onyo timoro keken ame otwero keto ikom gi acalo adwogi me gin tic i twero gi ame omoko dok oryeo kana ler ite Moka man.

3. Medo ikom mano, dano acel acel apire kene onyo ka oribere kede jo okene myero cik me lobo mere gwok twero mere me tute pi kwero onyo lweny ikom tim onyo caro tic a gapumente ame adwogi mere turo twero kede pagi me bedo agonya adano, ento tute man myero bed iyore amom balo kuc.

Mok me 13

Dano acel acel tye i twero, apire kene, nyo karacel ilwak, me kwayo, gamo kony kede me tic ijami onyo iyo ducu amite pi dongo kede gwoko twero kede pagi bedo agonya a dano kun lubo yore me kuc, alubere kede Cik me 3 me Moka man.

Mok me 14

1. Obedo tic a Lobo acel acel kede Gapumente mere me keto cik, moko yo me pido ,loc dog tic kede moyo yo weng opore pi dongo ngec a jo lung ame tye ite locere ikom twero akwako loc alwak, lonyo me lobo, berbedo adano kede twero me tekwaro.

2. Tic magi, iakina en okene tye iye:
 - a) Coyo kede neno ni nwongo buke cik me paco medo icik agwao wilobo ikom twero adano obedo yot.
 - b) Bedo kede twero lung arorom me nwongo me akwana coc a wilobo ikom twero kede pagi me bedo agonya a dano ame iyi akina gi tye iye ripot ducu ame kato kare i kare ame Gapumente cwalo bang dul mogo ame wilobo oketo alubere kede cikkere gi ite Cik Wilobo apapat akwako twero a dano (international human rights treaty) medo kede rekod kede ripot nyamo kop adule magi.
3. Gapumente kadi ningo, ka mite, myero nen nimano eketo ete miyo kony oromo, dule me gwoko kede dongo twero kede pagi bedo agonya a dano ika bedo ducu atye ite locere ame dule ni twero bedo en ame kwedo kite me tic a gamente (Ombudsman) onyo en ame lo kop twero adano (Human Rights Commissions) onyo kit moro keken a lobo no omoko.

Mok me 15

Obedo tic a Lobo moro ni me dongo dok miyo kony oromo pi pwonyo ngec ikom twero kede pagi me bedo agonya adano irwom ducu me kwan kede dang me neno ni jo ame tic gi obedo me pwonyo okwan

cik, ogwok cik, cirikali weng onyo mony, kede otic pi lwak, opwonyo gi kede ngec oromo ikite amyero pwoy kede ngec ikom twero kede pagi me bedo agonya adano.

Mok Me 16

Ngat acel acel, eryonget a mom jengere ikom Gapumente, kede dul a papat a tic gi rwate kede kop man tye kede tic apire tek me konyo miyo ngec bot lwak ikom peny ducu akwako twero kede pagi bedo agonya adano kun otio kede yo apapat acalo pwoy,poko diro ikom twero,kede dok moyo yo kop akwako twero adano, wek lok magi cung atek: niangere,kanyo kede jalo kop,kuc kede wat me omego i akina lobe apapat, i akina rok apapat ,kede i akina jo me dini a papat, kun nwongo wi gi pe wil i te kwaro kede kite ajo me kan ame tye otimo jami magi iye.

Mok Me 17

Ka tye aketo i tic twero kede pagi bedo agonya mere kit ame otito kede ite Moka man,dano acel acel, apire kene, onyo ka onote kede jo okene,tye kede kuc me tic itwero mere ducu nikwanyo ka cik ogengo alubere kede Cik me Wilobo,ento kodi cikono myero bed ka pi gwoko woro twero ajo okene, onyo pi neno ni ogengo tim jajok kede tim caro caro, medo kede me neno ni kuc alwak pe obale kede dok me gwoko ber bedo alwak acalo myero bed kede ilobo ame woro cik me loc alwak.

Mok Me 18

1. Dano acel acel tye i tic me miyo kony bot kabedo ame en kwo iye kede bot lwak me kabedo nono, kan ame en bino bedo agonya me dongo kwo mere, kite, kede yo mere me bedo ilobo.
2. Dano acel acel, lwak ame onote karacel, kede erylonyet a mom jengere ikom Gapumente lung, omio tic apire tek pi gwoko cik me loc alwak, dongo twero kede pagi bedo agonya, dok me konyo dongo malo rwom me loc alwak bot lwak, bot dul tic apapat kede iyi yore ducu ame omoko me aluba ka atimo ginoro.
3. Dano acel acel, lwak onote, dul tic a gapumente apapat, kede erylonyet ducu a mom jengere ikom Gapumente tye i tic apire tek me miyo kony, ka mite, pi dongo twero ajo ducu me bedo iwi lobo akuc tye iye, kan ame dano twero bedo agonya me bedo kede adwogi amwonya ikom twero ducu ame ocano iyore yore i Cik a Wilobo ame Tito Kanaler Twero Adano (Universal Declaration of Human Rights) kede en ocele mege awi Lobo lung omoko.

Mok Me 19

Mom tye nyig cik moro iakina Cik Man ame obino ye ni gony tere / tyene olungtuke pi miyo twer bang ngatoro, nyo bot jo moro onote, nyo bot erylonyet

moro keken, onyo bot Lobo moro, twer me tiyo ticoro nyo me timo timoro keken ame turo nyig twero kede pagi bedo agonya ame tye i te Cik Man.

Mok me 20

Mom tye ginoro iyi Cik Man ame obino ye ni gony tere/tyene ni miyo Lobo moro twer me cwako kede dongo tic a ngatoro, a jo moro onote, kede tic a dul tic moro onyo mea eryonget amom jengere ikom gamente ka gin agin atimo no mom rwate onyo turo cik ame tye i Cikere awi Lobe Onote (Charter of the United Nations).